

יבוא, יצוא ומה שביניהם סקירות וחידושים בענייני חוק ומשפט

עו"ד גיל נדל, ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים

המדינה אינה אחראית לנזקים שהתגלו בתוצרת חקלאית לאחר היבוא

עו"ד גיל נדל, אלישי שיף

רקע:

בתהליכי יבוא הנוגעים למגוון רחב של טובין, קיימת מעורבות של רשויות שלטוניות, אשר נדרשות לאשר את יבוא אותם טובין לישראל, ובמסגרת זאת לעיתים אף מבצעות בדיקות לצורך מתן האישור. יבואנים עשויים להסתמך על העובדה כי כאשר רשות שלטונית אישרה את כניסתם של טובין ארצה, הרי שנעשו כל הבדיקות בדבר תקינות ואיכות הטובין, ואין חשש לפגמים.

בסקירה זו נתאר את פסק-דינו של בית המשפט המחוזי בתל-אביב, אשר דחה תביעה של יבואן חקלאי נגד המדינה (משרד החקלאות) לפיצויים בגין נזק שנגרם כתוצאה מיבוא זרעי תפוחי אדמה מהולנד, אשר לאחר היבוא והזריעה התגלו בהם חיידקים.

עובדות המקרה וטענות הצדדים:

בסוף שנת 2000 ביקש יבואן תוצרת חקלאית את אישור המדינה (משרד החקלאות) לייבא זרעי תפוחי אדמה מזן דזירה מיצרנית הולנדית, לצורך זריעתם בישראל. לצורך מתן האישור, נעשו מספר בדיקות בארץ המוצא הולנד, ע"י הגורמים המוסמכים ההולנדיים וניתנו תעודות בריאות כנדרש בחוק. כמו כן, נעשו בדיקות ויזואליות ע"י מפקח מטעם משרד החקלאות הישראלי במחסני הייצור בהולנד ולא נמצאו פגמים בזרעים. עם הגעת הזרעים ארצה נעשו בדיקות נוספות טרם שחרורם, ומאחר ולא נמצאו בהם פגמים, ניתן אישור לשחרור הזרעים לידי היבואן.

בתחילת שנת 2001 נשתלו הזרעים וכחלוף חודש ממועד הזריעה גילתה החברה כי הגבעולים מתייבשים. לאחר גילוי הגידולים הפגומים הובאו מומחים לצורך אבחון ודגימות נשלחו למעבדה אשר קבעה כי הזרעים נגועים בחיידק מסוג נדיר והוא הגורם למחלה המתבטאת בהתייבשות הגידולים. לאחר מכן, בעצת מומחה מטעם המדינה, אחסן היבואן כמות גדולה של גידולי תפוחי אדמה בקירור וריסס את הקרקע. היבואן תבע את היצרן ההולנדי והתביעה נגמרה בפשרה.

בלי קשר, היבואן תבע פיצויים בסך של כ-3.5 מיליון ש"ח ממדינת ישראל-משרד החקלאות, וטען שלא נעשו כל הבדיקות הדרושות וכי המדינה התרשלה בכך שלא מצאה את החיידקים לפני היבוא. לחילופין, טען היבואן כי גם אם מדובר בחיידק שלא ניתן לגילוי לפני הזריעה, הרי שהמדינה הייתה צריכה להתריע בפניו על כך. עוד טען היבואן כי אחסון היבול בקירור בהמלצת המומחה מטעם המדינה גרם לאובדן כמות גדולה מהיבול.

משרד החקלאות טען כי נעשו כל הבדיקות הנדרשות בחוק ובתקנות ואף למעלה מזאת, וכי נעשו כל הפעולות לצורך בדיקת תקינות הזרעים טרם הבאתם ארצה, לרבות בדיקה בהולנד. בנוסף, משרד החקלאות טען כי באותה תקופה, לא הייתה ידועה העובדה למומחים בתחום שכן גילוי החיידק הני"ל מתאפשר רק לאחר שתילת הזרעים והתפרצות המחלה בגידולים, ומכאן שלא הייתה אפשרות להתריע בפני היבואן בנקודה זו.

פסק-הדין של בית המשפט:

בית המשפט קבע כי מן הראיות עולה כי לא הייתה התרשלות והמדינה עמדה בכל התנאים לצורך מתן היתר לייבוא תפוזי א בהתאם לחוק הגנת הצומח, התשט"ז-1956. נפסק כי אי גילוי החיידק לפני היבוא לא נבע ממחדל או התרשלות של המדינה, אלא רק מהעובדה שמבחינה מדעית, לא היה החיידק, באותה תקופה, ניתן לגילוי לפני הזריעה.

עוד הוסיף בית המשפט כי המדינה עשתה מעבר לנדרש ושלחה מפקח מטעמה לצורך בדיקת הזרעים במחסנים בהולנד.

באשר לטענתו החלופית של היבואן לפיה המדינה הייתה צריכה להתריע כי החיידק לא ניתן לגילוי לפני היבוא, נפסק כי המודעות להיעדר יכולת גילוי החיידק, חזותית ומעבדתית, התגבשה רק בשנת 2001 ולכן המדינה לא הייתה צריכה לדעת ולהתריע קודם לכן.

בנוגע לנזק והיקפו בית המשפט לא ראה לנכון להרחיב את הדיון, מאחר והטענה לאחריות המדינה- נדחתה. יחד עם זאת, בית המשפט ראה לנכון לתמוך בטענת המדינה כי אחוז הנזק שנגרם שהחברה טענה לו (40 אחוזים) גבוה מדי לעומת שיעור הנזק שהמדינה טענה לו (28 אחוזים), ולא ברור מדוע היבואן לא גילה כי קיבל כבר פיצוי חלקי מהיצרן ההולנדי.

לאור האמור, בית המשפט דחה את התביעה לפיצויים וחייב את היבואן בהוצאות משפט בסך של 35,000 ש"ח.

[ת.א. (מחוזי תל-אביב) 1026-04 א.ש.ל.י. גידול מיון ושיווק תוצרת חקלאית בע"מ נ' מדינת ישראל, פסק-דין מיום 20.1.2016, השופט חיים טובי. ב"כ הצדדים: ליבואן- עו"ד י. משיח, למדינה-משרד החקלאות- עו"ד א. אררט מפרקליטות המדינה)

למאמרים נוספים שנכתבו על ידי צוות משרדנו בנושא תביעות נזיקין שהוגשו נגד המדינה בהליכים הקשורים ליבוא טובין, וכן לפסקי-דין רלוונטיים, אנא לחצו על הקישורים הבאים:

[תביעות נזיקין נגד המדינה](#)

[תביעות נזיקין-פיצויים בגין נזקי השביתה במשק](#)

[ע"א 1081/00 \(ביהמ"ש העליון\) אבנעל חברה להפצה ואח' נגד מדינת ישראל ואח'](#)

* * *

הסקירה לעיל הינה בבחינת תמצית. המידע הכלול בה נמסר למטרות אינפורמטיביות בלבד ואין במידע כדי להוות ייעוץ משפטי. לקבלת פרטים נוספים, אנא פנו לעו"ד גיל נדל - ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים. בדוא"ל Gill.Nadel@goldfarb.com /או בטלפון 03-6089979.